Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Bittor Galarza Ugarte

Hondarribia, Gipuzkoa (1934)

Aurkibidea

Biografia

Jaizubiako Muñoa baserrian jaioa. Ama bertakoa zuen eta aita Azkoia auzokoa, Mugarrieta baserrikoa. Zortzi senide ziren eta baserritik bizi ziren. Behiak zituzten, eta Irunera joaten ziren plazara tratuarekin, zaldi-karroan. Auzoko eskolan ibili zen, 14 urte bete arte. 28 urterekin Bittor aduanan hasi zen lanean, eta 35 urte egin zituen han; azken urteak Hondarribiko aireportuan eman zituen, aduana itxi zutenean. Irungo Maria Jesus Tolosarekin ezkondu zen, Muñoara, eta seme bat izan zuten.

Zintak

HON-008

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Etxeberria, Idoia
- **Data**: 2011-05-03
- **Iraupena**: 71 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Etxeberria, Idoia

HON-009

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Etxeberria, Idoia
- **Data**: 2011-05-03
- **Iraupena**: 30 min
- **Euskarria**: Bideo digitala

HON-099

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Errazkin, Aitor
- **Data**: 2016-08-26
- **Iraupena**: 56 min
- **Euskarria**: Bideo digitala

HON-100

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Errazkin, Aitor
- **Data**: 2016-08-26
- **Iraupena**: 46 min
- **Euskarria**: Bideo digitala

Pasarteak

1. Irunen berdura eta esnea saltzen

- **Erref**: HON-008/002
- **Iraupena**: 0:02:00. **Hasi**: 00:00:28. **Bukatu**: 00:02:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Muñoa baserrian jaioa, Jaitzubian. Ama bertakoa zen, eta aita Arkoia auzokoa. Baserritik ateratzen zuten bizimodua, esnearekin eta berdurarekin. Irunera joaten ziren saltzera, gertuago geratzen delako eta plaza hobea zuelako.

2. Ezkonduta ere esnea partitzen

- **Erref**: HON-008/003
- **Iraupena**: 0:04:13. **Hasi**: 00:02:28. **Bukatu**: 00:06:41
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autoak
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Baserria ez zen beraiena. 35 urte egin zituen aduanan lanean. Emazteak esnea partitzen zuen kalean; aitona hil zenean, bera hasi zen, motoarekin. 1965ean erosi zuten kotxea; gidabaimena atera zuten biek.

3. Hamabi lagun bizi ziren baserrian

- **Erref**: HON-008/007
- **Iraupena**: 0:02:37. **Hasi**: 00:09:45. **Bukatu**: 00:12:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Baserriaren errenta urtean behin ordaintzen zuten, Gabonetan, dirutan. Nagusiak 80 bat etxe izango zituen. Hamabi lagun bizi ziren baserrian: gurasoak, zortzi senide, amona eta osaba. Ama 48 urterekin hil zen, eta arreba zaharrenak asko lagundu zuen; josten bazekien.

4. Anaiaren heriotza

- **Erref**: HON-008/009
- **Iraupena**: 0:02:03. **Hasi**: 00:12:45. **Bukatu**: 00:14:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak

Laburpena:
Anaia zaharrena tetano gaitzarekin hil zen, 23 urterekin, 1952an. Arrebarekin joaten zen kalera zaldi-karroan, kura egitera. Bost urtean etxeko lau hil ziren: ama, anaia, amona eta osaba.

5. Amona oso elizkoia zen

- **Erref**: HON-008/010
- **Iraupena**: 0:02:43. **Hasi**: 00:14:48. **Bukatu**: 00:17:31
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak

Laburpena:
Amonaren kontuak: oso elizkoia zen eta Santu Denen Egunak zekizkien. Irratia sorginen kontua iruditu zitzaion, bertan arrosarioa entzun zuen arte. Kantatzeko zaletasuna zuen. Nola ibiltzen zen jantzita.

6. Txakolako eskolan, 6 urtetik 14ra

- **Erref**: HON-008/011
- **Iraupena**: 0:02:33. **Hasi**: 00:17:31. **Bukatu**: 00:20:04
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina

Laburpena:
Txakolara joan zen eskolara, hamaikak arte, eta gero osabari bazkaria eramaten zion lanera, Irunera. 14 urte arte ibili zen eskolan. Askotan joan gabe geratzen ziren, baserrian lanean. Maistra erdalduna. Dotrina erdaraz ikasi zuten. Neska-mutilak elkarrekin.

7. Gerra osteko eskola

- **Erref**: HON-008/012
- **Iraupena**: 0:02:23. **Hasi**: 00:20:04. **Bukatu**: 00:22:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Liburuak bazituzten: historia sagrada eta enziklopedia. Tinta erabiltzen

zuten. Pizarran egiten zituzten ariketak. Cara al Sol kantarazten zieten. Euskaraz aritzen ziren kanpoan. Gerra aurrean, dotrina euskalduna.

8. Jaunartzea Irunen egin zuen

- **Erref**: HON-008/015
- **Iraupena**: 0:02:21. **Hasi**: 00:23:26. **Bukatu**: 00:25:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Sakramentuak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:
Irunera joaten ziren mezara, igandero, pasionistetara. Dotrina ere ematen zuten han. Jaunartzea Irunen egin zuen; Hondarribira astean bitan joan beharra zegoen, eta Irunen bi hilabete aski ziren.

9. Guadalupeko nobenak; baraurik

- **Erref**: HON-008/017
- **Iraupena**: 0:02:43. **Hasi**: 00:25:50. **Bukatu**: 00:28:33
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Guadalupera joaten ziren nobenetan, zortzietarako. Leihotik ikusten zuten. Nobenako kantak eta salbea. Baraurik joaten ziren Jauna hartu behar zutenean; ezin zuten Jauna hortzekin ukitu.

10. Bedeinkazioak eta Pazkoakoa

- **Erref**: HON-008/018
- **Iraupena**: 0:01:47. **Hasi**: 00:28:33. **Bukatu**: 00:30:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Pazkoatan bedeinkatzen zuten ura, San Blas egunean jana eta kandelak Candelaria egunean. Pazkoakoa egiteko txartela.

11. Ezin elizan nolanahi ibili: emakumeak mantilarekin

- **Erref**: HON-008/019
- **Iraupena**: 0:02:25. **Hasi**: 00:30:20. **Bukatu**: 00:32:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Emakumeek ezin zuten buruan mantila jarri gabe elizan sartu. Gaupasa eginda joan, eta bidali egin zituzten. Apaizek bizkarra emanda ematen zuten meza, latinez. Meza-liburuak. Gizasemeak eskuman eta emakumeak ezkerrean.

12. Bileretara dantzara; duelua

- **Erref**: HON-008/022
- **Iraupena**: 0:03:42. **Hasi**: 00:33:35. **Bukatu**: 00:37:17
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Auzokoekin ibiltzen zen jolasean. 14 urterekin hasi zen bileretara joaten, lagun zaharragoekin; berandu bueltatzen zenez, amak galarazi egin zion. Gero adinekoekin hasi zen. Dantzarako zaletasuna. Ama hiltzean, urtebete dantza egin gabe. Lutua.

13. Bilerak, musika eta dantza

- **Erref**: HON-008/023
- **Iraupena**: 0:03:51. **Hasi**: 00:37:17. **Bukatu**: 00:41:08
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:
Bileretara Anakara eta Kateara (Ventas) joaten ziren. Gehienek egiten zuten dantza. Soinu-jotzaileak. Bolaño inauterietan ibiltzen zen. Hondarribiko musika. 18 urte izateko gogoz, helduek bezala dantza egiteko. Musu ematea bekatua zen.

14. Kongregazioa eta misioak

- **Erref**: HON-008/024
- **Iraupena**: 0:01:43. **Hasi**: 00:41:08. **Bukatu**: 00:42:51
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Kongregazioak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:
Ez zen luistarren kongregaziokoa izan, ez zuelako Jaunartzea Hondarribian egin. San Jose eguneko sermoiak; etorria zuten fraideak baziren eta badira.

15. Aduanako lanak I

- **Erref**: HON-008/025
- **Iraupena**: 0:03:40. **Hasi**: 00:42:51. **Bukatu**: 00:46:31
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Udal langileak

Laburpena:
Aduanako lanak. Kaxak ireki, ikusi eta itxi. Makinen piezak. Langile asko ziren, karga-deskargan 30 bai.

16. Angula eta sakarina kontrabandoa

- **Erref**: HON-008/028
- **Iraupena**: 0:02:16. **Hasi**: 00:48:15. **Bukatu**: 00:50:31
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Angulak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Kontrabandoa angulekin. Ventasen zegoen kontrola. Gaintxurisketako Martinen kontuak: sakarina zakua pasatu zuenekoa.

17. Aduanako lanak II

- **Erref**: HON-008/029
- **Iraupena**: 0:03:03. **Hasi**: 00:50:31. **Bukatu**: 00:53:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Lanbideak » Udal langileak

Laburpena:
Aduanako kontuak. Santiago zubian guardiak egiten egon ziren. Kendutako gauzen subasta egiten zen. Lan baldintzak. Ondo irabazten zuten; propinak.

18. Aduanako lanak III

- **Erref**: HON-008/030
- **Iraupena**: 0:01:39. **Hasi**: 00:53:34. **Bukatu**: 00:55:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Udal langileak

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Bidasoa Behereko lantegiak

Laburpena:
Inguruko lantegiak. Portzelana lantegia, Palmera, bagoi lantegia. Kamioi asko ibiltzen zen Irunen, baina karga ez zen bertarako izaten.

19. Umetako lanak baserrian

- **Erref**: HON-008/032
- **Iraupena**: 0:02:29. **Hasi**: 00:55:25. **Bukatu**: 00:57:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

Laburpena:
Baserriko lanak umetan. Su baxua zuten, eta erremolatxa sutan jartzen zuten arrebak eta biek, txerrikumeentzat. Platanoaren egurra. Txerri-porrona.

20. Kanilako ura eta zaldi-karroa, aurrerapen handiak

- **Erref**: HON-008/033
- **Iraupena**: 0:02:38. **Hasi**: 00:57:54. **Bukatu**: 01:00:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Beste garraio batzuk
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:
Beti ezagutu ditu argia eta ura etxean. Ura bera jaio zen garaian jarri zuten. Aurretik arrebak ekartzen zuen iturritik. Zaldi-karroa ere orduantxe jarri zuten; aurrerapen handia zen. Behorra.

21. Zaldi-karroa eta gurdiak

- **Erref**: HON-008/035
- **Iraupena**: 0:02:56. **Hasi**: 01:00:55. **Bukatu**: 01:03:51
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Beste garraio batzuk
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko tresnak

Laburpena:
Zaldi-karroa aurrerapen handia zen, astoarekin parekatuta. Dozena erdik bakarrik zuten. Gurdiak eta karroak. Behiak lanerako hezten. Gurdien egitura.

22. Baratzean, sasoian sasoikoa

- **Erref**: HON-008/036

- **Iraupena**: 0:01:54. **Hasi**: 01:03:51. **Bukatu**: 01:05:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:
Baratzeko lanak. Udazkenean landatutakoak gehiago balio zuen plazan (ilarra, baratxuria, babarruna...). Patata otsailean, eta hazitegiak. Udan letxuga. Tomatea, piperra.

23. Ilargiari begira, hazia ereiteko

- **Erref**: HON-008/038
- **Iraupena**: 0:01:24. **Hasi**: 01:06:16. **Bukatu**: 01:07:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea

Laburpena:
Lehen etxean egiten zituzten landareak, elkarri eman edo plazan erosi. Ilargiari begiratzen zioten. Ilbeheran bota behar ziren haziak. Ilberrikoak. Irratian ematen dituzten aholkuak.

24. Ez zeuden ondo prestatuta negurako

- **Erref**: HON-008/039
- **Iraupena**: 9:02:48. **Hasi**: 01:07:40. **Bukatu**: 10:10:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Natura » Meteorologia

Laburpena:
Eguraldi aldaketa. Lehengo neguak gogorrak ziren; horma-ziriak. Ganaduen berotasuna. Berogailurik ez zuten, ezta arropa aproposik ere. Iltzedun botak eta abarkak. Argindarra askotan joaten zen, eguraldi txarrarekin.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-20

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com